

Muz 960/1

hoz.

131. sz. 1649-2

172.

ZMKA. TUD. KÖNYVTÁR

ARCHIVUM

Lelt. sz.: 1359

1934. ÉVI 1375

Leltározva 2010

II. SZ. FÜGGELÉK.

Tüzérségi és optikai anyag.

1649

G-54. Utasításhoz

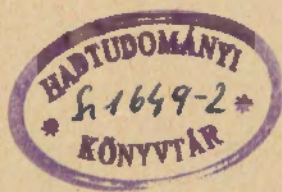
Muz 960/1

II. SZ. FÜGGELÉK.

Tüzérségi és optikai anyag.

BUDAPEST, 1934.

II. kötet
1958. évi kiadás

TARTALOM.

I. FEJEZET.

Alapfogalmak.

1. §. A tűzérési és optikai anyag fogalma és besztása	Oldal	5
---	-------	---

II. FEJEZET.

A tűzéranyag raktárolása és gondozása.

2. §. A tűzéranyag raktárolása	6
3. §. A tűzéranyag gondozása	10

III. FEJEZET.

Anyagpótlás.

4. §. Az anyagpótlás lefolyása	11
5. §. Az anyag felvételezése, illetve beszerzése a központi fizem útján	14
6. §. A vegyesdandár javítóműhelyében eszközrendő előállítások, javítások és magáncégeknél való beszerzések	15
7. §. Eljárás az anyagcikkék átvétele vagy elszállítása alkalmával	15

IV. FEJEZET.

Javítások.

8. §. Megrongált anyag helyreállítása	16
---	----

V. FEJEZET.

A beszerzés, karbantartás és felújításra szolgáló átalány.

9. §. Az átalánygazdálkodás	18
-----------------------------------	----

VI. FEJEZET.

Kártérítés.

10. §. Eljárás megsérült, elveszett vagy eltulajdonított cikkekkel	19
--	----

VII. FEJEZET.

Egyéb határozványok.

11. §. A tűzér csapatokhoz besztott tűzér szertári tisztviselők (gyakornokok) kötelessége és felelősége	20
12. §. A tűzér csapatoknál besztott tűzér műmesterek (tűzér műszaki tisztessék) kötelessége	20
13. §. Mestereberek kiképzése	21

VIII. FEJEZET.

Az anyaggazdálkodásban javaslatiételre hivatott külön szervek.

14. §. A tűzér anyaggazdasági bizottság szervezete és tanácskozása	21
--	----

Mellékletek.

	Oldal
1. sz. Szükségleti kimutatás az alább megnevezett osztályú anyagcikkekről, amelyek az 19.... évnegyedére igényeltetnek	28
2. « «I» osztályú anyagigénylés az 19... évnegyedre	25
3. « «T» («S») osztályú anyagigénylés az 19... évnegyedre	27
4. « Javítási kimutatás az alább megnevezett tűzéranyagcikkekről	29
5. « Javítási igénylés az alábbi, a vegyesdandár javító műhelyében (központi üzemben) végrehajtandó helyre- állítási munkákról	31
6. « Megvizsgálási lelet a m. kir.honv. tül. oszt.pkh-tól leszállítottsz.cm. M.... kijavítási munkálatairól	33
7. « Tényálladási jegyzőkönyv	35
8. « Kimutatás a m. kir.honv. tül. oszt.pkh-nél 19... évnegyedben megrongálódott 100 pengő értéken aluli tűzéranyagról	37
9. « Kimutatás a polgári kereskedelembe beszerezhető anyagcikkekről	39

I. FEJEZET.

Alapfogalmak.

1. §. A tüzérségi és optikai anyag fogalma és beosztása.

1. A magasabb parancsnokságok, csapatok, intézetek stb. tüzérségi és optikai anyaga magában foglalja mindazokat az anyagcikkeket, melyek a „Felszerelő utasítások” szerint ebben az anyagnemben azok kellálladékára számítanak, továbbá azokat a cikkeket, melyek a tüzérségi és optikai anyaggal való gazdálkodást szolgálják. Ezt az anyagot röviden „tüzérananyag”-nak is nevezzük.

2. Az anyag rendeltetése (használat) szerint az Ut. 1., illetve 22. §-ában foglalt csoportokba tagozódik.

Kizárólag gyakorlati célokat szolgáló anyagot — amennyiben ilyen még készletben van — a II. anyagscsoportban kell nyilvántartani.

3. A csapattestek stb. és azok alakulatainak kellálladékát a „Felszerelő utasítások” határozzák meg.

E szolgálati könyvek az anyagnak az egyes alakulatokra és azok járműveire (málhásállataira) való elosztását, a lövegek (aknavetők), járművek és ládák málházását, valamint a „teljességi kimutatásokat” is tartalmazzák.

4. Az alakulatok „B” készlete elvileg egyezik a „Felszerelő utasítás”-ban előírt kellállalékkal.

Hogy ezen kellálladékból előírt cikkek közül melyek azok, amelyek nem vehetők állandó használatba, azt a honvédelmi miniszter rendelettel szabályozza. Úgyszintén csak honvédelmi miniszteri rendelet alapján vehető használatba az „A” készlet is.

5. A csapatoknak stb. első felszerelése alkalmával az összes anyag, kellálladék felemelése esetén pedig a szükséges többlet, a kincstár részéről teljesen hadihasználható állapotban, ártérítés nélkül kerül kiutalásra.

Egyes alakulatok megszűnésével, vagy a kellálladék leszállítása esetén, a felesleges anyagot hadihasználható állapotban a honvédelmi miniszter rendelkezése szerinti helyre szállítjuk, illetve adjuk át.

6. A tüzérananyagot beszerzés és pótlás tekintetében az alábbi anyagscsoportokba soroljuk:

„I” (nagy i) osztályú anyag, melyet az anyagszámadótesteknek sem magáncégeknél beszerezni, sem házilag előállítani nem szabad. Ezt az anyagot a honvédelmi miniszter ártérítés nélkül (ingyen) utalja ki, vagy javíttatja ki. A kivételt a 31. pont mutatja.

A karbantartással járó egyébkénti költségek természetesen az átalányt terhelik.

„T” osztályú anyag, melyet az átalány terhére (térítés mellett) kell jókarban tartani és pótolni. A pótlás elvileg csak a központi üzem útján történhet. Kivételt képeznek azok az anyagok, amelyeknek magáncégektől való beszerzését, vagy házilag történő előállítását a honvédelmi miniszter elrendeli, vagy megengedi.

„S“ osztályú segéd- és szerkezeti anyagok, melyek szintén az átalány terhére, rendszerint magáncégeknél szerzendők be.

Egyes „S“ osztályú anyagoknak a központi üzemtől való beszerzését azonban a honvédelmi miniszter elrendelheti.

A „Felszerelő utasítás“-okban meg van jelölve, hogy az egyes anyagcikk mely anyagosztályba tartoznak.

7. Hogy a rendkívül nagy számú anyagcikkeket minden kétséget kizáró módon pontosan megjelölhessük, az anyagleltár I. anyagsoportjának főcikkeit úgy a vonatkozó okmányokban és számadásokban, mint a beadványokban és jelentésekben is mindig az Utasítással kiadott „Cikkjegyzék“-ben megállapított sorrendben, helyes elnevezéssel és az említett cikkjegyzék szerinti rovatszám feltüntetésével írjuk. Pl.:

I/2. 18 M. teljes szög távcső.

Az anyagleltárban az „optikai és egyéb felszerelés“ cím alatt felsorolt anyagcikk alkatrészeit a cikkjegyzékben feltüntetett sorszámmal is jelöljük. Pl.

I/2/11. 18 M. két hordszíjjal szögtávcső tok.

A cikkjegyzékben a különféle „egységfelszerelések“-ek keretén belül felsorolt főcikk írásánál az egységfelszerelést és a főcikknek ott nyert rovatszámát tüntetjük fel. Pl.:

I/H. á./1. 75 cm 15 M. csővezető burok

vagy

I/H. á./3. készlet 75 cm 15 M. cső és zár tartalékrészek.

A „teljes“ vagy „készlet“-ként kimutatott főcikk alkatrészeit, a cikkjegyzékben az egyes egységfelszereléseknél megadott „Felszerelő utasítás“-ok „teljességi kimutatás“-aiban megállapított sorrendben és elnevezéssel, továbbá „Hf“ (Hiány-felesleg) jelzéssel írjuk.

Pl. az előbb említett I/H. á./3. főcikk alkatrészét a következőképen írjuk:

I/H. á./3/Hf. záró keret.

A II. és III. anyagsoportba tartozó cikkeket a csoport számával és elnevezésükkel jelöljük. Pl.:

II. 75 M. löveg talp

vagy

III. Kis szabálytalan láda.

Ügydarabokat, amelyek ezeknek az előírásoknak nem felelnek meg, a címzett — sürgős esetek kivételével — átdolgozás végett adja vissza.

II. FEJEZET.

Tüzérananyag raktárolása és gondozása.

2. §. A tüzérananyag raktárolása.

8. Az anyag raktárolására vonatkozólag az Ut. V. fejezetében foglalt általános határozványok mérvadók.

Kiegészítő rendelkezések:

A) Az anyag anyagszámadótesten belül még egy raktárhelyiségben is elvileg „egységfelszerelésenként“ (álosztály) csoportosítva tárol. Az egységfelszerelésen belül az anyagot a cikkjegyzékben feltüntetett sorrendben raktároljuk.

Az egységfelszereléshez tartozó „teljes löveg“, a „lövegfelszerelés“-hez tartozó mozdonyok, nagyobb járműalkatrészek (kerék, rúd), szállító tengelyek, valamint karbantartó anyagok (olaj stb.) rendszeren a többi anyagtól elkülönítve — esetleg több számadótest anyagával együtt — egy, vagy több helyen tárolnak. A fenti csoportosítás lehetőleg még ez esetben is betartandó.

B) A lövegeknek és járműveknek megvizsgálása céljából a szabadban való felállításra szükséges hely rendelkezésre álljon.

C) Teljes löveg raktárolása.

a) A lövegesöveket raktárolás céljából vagy külön aljzatgerendákra kell fektetni, vagy pedig a hozzátartozó lövegtalpakon hagyva kell raktározni.

b) Ha a leszerelt lövegesöveket zárt vagy fedett férőhelyeken aljzatokra fektetve tároljuk, akkor azokat nemük, ürméretük és használhatósági állapotuk szerint sorjában egymás mellé fektetjük, úgy hogy elülső és hátsó részük nyugodjon az aljzaton, a tengelyek vízszintesek legyenek és a csövek egymást ne érintsék.

c) Ha kivételesen és átmenetileg a leszerelt csöveket szabadban kell tárolni, akkor azokat lehetőleg azon épületek közelében helyezzük el, ahol rendeltetésüknek legkönnyebben adhatók át.

d) Aljzatnak kiselejtezett vasúti síneket, vagy puhafagerendákat lehet használni; ez utóbbiak könnyű ürméretű csöveknél (10 cm-nél kisebbeknél) 26/26 cm, egyéb csöveknél pedig 32/32 cm méretűek legyenek.

Oly vasúti síneket azonban, amelyeken gyüremlések, erős élek vagy egyéb szabálytalanságok vannak, csövek ágyazására ne használjunk, minthogy a csöveknek az aljzaton való és ki nem kerülhető gördítése könnyen az irányzó- (negyedlő-) síkok megsérülését vonja maga után és a csőfelületek szintén megsérülhetnek. Ha kivételesen mégis ily aljzatokat kell használatba venni, az előbb említett sérülések megakadályozása céljából a sínekre léceket fektetünk és erős zsineggel a sínekhez kötjük. A léceket esetleg több helyen ki is lehet fúrni s azután a fúrt lyukakon keresztülhúzott izzított vasodronnyal a sínekhez erősíteni.

Úgy a vas-, mint a faaljzatokat 50 cm oldalhosszal bíró kockaalakú kövekre fektetjük, úgy hogy az aljzatok végei mindig egy-egy kő közepe felett összeérjenek. Könnyű ürméretű csöveknél ezek az alapkövek 3—3 m-nyi, nagy kaliberű csöveknél 2—2 m-nyi távolságra vannak egymástól.

A vasúti síneket azután vaskampókkal olyképen rögzítjük, hogy a kampókat a kövekbe vájt lyukakba mélyesztjük s a lyukakat ólommal kiöntjük.

A kockaalakú alapkövek szükség esetén megfelelő alépítménnyel látandók el, nehogy süllyedjenek.

Kövek hiányában, valamint akkor, ha az aljzatok csak kisebb terhek számára és előreláthatólag csak rövid időre szükségeltetnek, a vasúti sínek vagy fagerendák alá faaljzatokat (fatuskókat) is lehet használni.

Leszerelt könnyű ürméretű csövek elhelyezésénél a leírt aljzatokat olyképen lehet emeletszerűen elrendezni, hogy a kövek felett összeérő gerendavégek vagy sínek fölé azok szélességének megfelelően kivágott 48 cm-es fakockákat helyezünk, melyek azután egy új sor vasúti sínnek vagy gerendának szolgálnak alapul.

Kettőnél több egymásfeletti sorban nem szabad csöveket raktározni, mert különben a felső sorok állékonysága nagyon csökkenne és a legfelül fekvő csövekkel való kezelési munkák nagyon megnehezülnének s veszélyesekké válnának.

Az egymásfeletti raktárolási módszer különösen akkor lesz előnyösen alkalmazható, ha kisebb méretű zárt férőhelyeket kell könnyebb ürméretű csövek elhelyezésére kihasználni.

e) Ha egymás mögött több sorban raktárolunk lövegcsöveket, az egyes sorok között 2—3 m-nyi kezelési teret hagyjunk.

Az épület falához legközelebb fekvő sor a faltól még 2 m-nyi távolságra legyen.

f) Jobb megóvás szempontjából úgy a vasból, mint a fából való lövegcső-aljzatokat kőszénkátránnyal bevonjuk és ezt a mázolászt a szükséghez képest megújítjuk.

g) A csövekből eltávolított teljes lövegzárat a tárolás idejére az e célra szolgáló „lövegzár-ládákban“ helyezük el.

E ládába az esetleg leszerelt cső-alkatrészeket is belesomagoljuk.

Az aljzatrafektetésnél általában figyeljünk arra, hogy a csöveknél a fékhúzó-toldat és vezetősínek szabadon maradjanak.

A tárolt lövegek fékhengereit szabványos vizes glicerinnel (mely csak a központ által kiszállított lehet) teljesen megtöltve kell tárolni, úgy hogy azokban légbuborék ne keletkezhessek. A 14/b lövegek léghelyretoló hengerei szintén megtöltendők a tárolás tartamára. A teljes megtöltést egy figyelmeztető táblácskán, mely szembetűnően helyezendő el az összes lövegeken, elő kell jegyezni, hogy esetleges használatbavétel előtt a fékhengerek és a 14/b M. lövegek léghelyretoló hengerei csak az előírt mennyiséggel legyenek megtöltve, nehogy a löveg hasznavehetetlenné válják.

A tárolt lövegek fékhengereit évenként egyszer ki kell üríteni, gondosan megtörölni és megvizsgálni, hogy elváltozások nem történtek-e. A gondos vizsgálat után a hengerek újratöltendők.

h) A lövegcsöveket és azok eltávolított alkatrészeit közvetlenül a raktárolás előtt alaposan meg kell tisztítani.

Porlerakódás és ebből származó piszokképződés elkerülése végett a csövek torkolatát és hátsó nyílását (éklyukat) — hosszabb időre terjedő tárolás esetében — a hozzávaló fából készült záródugaszokkal kell elzárni és a többi kivájtakat is dugaszalakú, megfelelően megfaragott puhafadarabokkal fedjük be.

i) Megfelelő kiterjedésű férőhely mellett, úgyszintén alacsony raktárakban a könnyű és hegyi lövegtalpak rendszerint felszerelt csővel, ürméretük szerint, egy vonalban egymás mögött úgy állítandók fel, hogy az előbbieket talptusája mindig a következő lövegtalp kerekei közé kerüljön, az egyes részek azonban ne érintsék egymást.

A lövegtalpra felszerelt csövek torkolatát ilyenkor a szükséghez képest emeljük, a jégsarkantyúkat aláhelyezett fadarabbal a talajtól elválasztjuk, a pajzs felső részét lefelé billentjük, azok alsó részét felakasztjuk, a fékeket meghúzzuk, a lövegtalpak kerekeit faékekkel rögzítjük.

j) Korlátolt terjedelmű, de elég magas raktárakban a raktárolt lövegtalpak által ily módon képezett (alsó) sorra új sort, azaz hasonnemű lövegtalpakot állíthatunk. A felső lövegtalpak mindig csövek nélkül raktárolandók. Ez a raktárolási mód csak könnyű lövegekre értendő. A többi lövegeknél az alsó sorra csak mozdonyokat szabad felrakni.

A kétsoros tárolás a következőkép történjék:

A lövegtalpaknál (mozdonyok) minden kerék páron olyan deszkákat (léceket, pallókat) rakunk keresztbe, melyek az említett lövegtalpak (mozdonyok) nyomközénél megfelelően hosszabbak.

Ha ez a közbenfekvő cső miatt nem volna lehetséges, a kerekre előbb megfelelő méretű alátéteket helyezünk, melyek esetleg a kerék görbülete szerint vannak kivágvá; ezekre fektetjük azután keresztbe a deszkákat vagy léceket.

A keresztbe és hosszant fektetett deszkák, illetőleg az alátétek egymás között facsavarokkal megerősítendők.

Ezek után feljárósiklót készítünk abból a célból, hogy a felül elhelyezendő lövegtalpakat (mozdonyokat) feltolhassuk.

Ügyeljünk arra, hogy a felső sorba került kerek az alattuk levő kerekkel egy síkban feküdjenek és hogy a járóművek, illetve részeik egymásbatolása következtében semmiféle anyagbeli kár ne támadjon.

Ha e művelet befejeztével a könnyű lövegtalpak talptusasarui (vagy mozdonyrudak) nem nyugosznak a keresztbe helyezett deszkákon, akkor a talptusasarukat (mozdonyrudakat) megfelelő módon támasszuk alá.

k) A szállító tengelyeket megfelelő aljzatokon, esetleg keresztberakva raktároljuk.

D) Mozdonyok, tartalék kerek, tartalék mozdonyrudak raktárolása.

a) Ezen cikkeket az A) pont szerint a teljes löveggel tároljuk.

b) Mozdonyokat megfelelő kiterjedésű férőhely mellett, úgyszintén alacsony raktáraknál egyes sorokba egymás mögé olyként kell egymásba tolni, hogy egymást ne érintsék és a mozdonyrudak a rákövetkező mozdony alá kerüljenek. További férőhelymegtakarítást a rudak kiszerelese és a mozdonyok összetolása révén úgy érhetünk el, hogy a mozdony kerekeit megfelelően magas aljzatokra állítjuk, minek folytán a mozdonyok elülső része jobban alátolható, úgy hogy kerék kerékhez ér.

A kiszereelt és tartalék mozdonyrudakat úgy kell lécekre fektetni, hogy felváltva vékony és vastag végek kerüljenek egymás mellé.

c) Korlátolt terjedelmű, de elég magas raktárakban a tárolás a C/j. pont szerint történik.

E) A „lövegfelszerelés“- és „üteg-közvetlen felszerelés“-hez tartozó cikkek raktárolása.

a) Ezen cikkek raktárolására nézve lásd az A) pont első bekezdését.

b) Az egységfelszerelésekben felsorolt főcímekhez tartozó cikkeket állványokra kell helyezni.

A cső és zár, valamint ütőszeg tartalékrészeket a készlethez tartozó málházó eszközbe helyezve tároljuk.

Lövegirányzék, irányzó ívek, negyedlők, lövegtávcsövek, lövegszögmérők, egyéb műszerek és szerszámok a részükre rendszeresített tokokba (ládákba) helyezendők.

A töltőfákat, törlőket száraz helyeken, külön állványokon, fekve, vízszintesen akként helyezük el, hogy csupán a rúd legyen alátámasztva, úgy hogy a rúdvégek felváltva kerüljenek ugyanazon oldalra, miáltal a megterhelés egyenletes lesz.

A törlőket sohase támasszuk sehova, mert a hosszú rudak ennek folytán könnyen elhajlanak, ami használhatóságukat hátrányosan befolyásolja.

A mozdonyvankosokat a legcélszerűbb módon úgy raktároljuk, hogy azokat élükre állítva két faoszlop vagy egyéb támasztékok közé helyezük el; ilyenkor a vankosok ülőlapjait ugyanazon oldal felé fordítjuk.

Az ily módon elhelyezett mozdonyvankosok fölé még 1—2 sor ugyanígy felállított vankost raktárolhatunk, ha a sorok közé léceket alkalmazunk olyképen, hogy ezek a lécek lehetőleg ne az alsó vankosokon nyugodjanak.

Különben a mozdonyvánkossok rakásra tárolandók, de 8 darabnál több egy rakásba ne kerüljön. A raktárolásnak e módjánál két-két vánkossor közé mindig 3—4 léceket kell közbetenni, hogy a levegő a vánkossok között kellőleg átjárhasson. Nyolcnál több vánkost egymás fölé helyezni hátrányos, mert az alul fekvő vánkossok ezáltal nagyon meglapulnak és ruganyosságukat veszítik.

Vasból való emelősigákat és kocsiemelőket nemük szerint keresztbe kell rakni és az egyes rétegek közé léceket alkalmazni.

Mindenféle egyéb emelőkészülék és kezelő eszköz, csigák, kötelek stb. szerkezetüknek és jellegüknek megfelelően raktárolandók.

A kerékkötő sarukat, ha elegendő hely áll rendelkezésre, a hozzájuk tartozó, a C) pont szerint raktárolt lövegtalpakra akasztjuk, különben azokat is az E) pontban felsorolt cikkekkel raktároljuk.

A szíjkészleteket készletenként egy-egy csomóba kell kötni s úgy ezeket, mint általában az összes szíjakat a bőrneműekre nézve előírt módon kell raktározni.

Olajat, kenőanyagot stb.-t eredeti csomagolásban kell tárolni.

A málházó eszközök közül a ládák fedőlapján belül „Jegyzék“-et kell beragasztani, melyből kivehető, hogy a „Felszerelő utasítás“-ok szerint mely cikkek málházandók az illető ládába. A kenőanyag, illetve olaj málházására szolgáló edényekre felragasztott papírlapon pedig fel kell tüntetni azok elnevezését, továbbá, hogy szükség esetén milyen és mennyi anyaggal kell azokat megtölteni.

F) A tűzérési és optikai anyag tárolására az F—29. utasítás bővebb részleteket tartalmaz.

G) A vonatanyaghoz tartozó cikkek tárolására nézve az Ut. X. sz. függelékének határozványai irányadók.

3. §. A tűzéranyag gondozása.

9. A raktárolt anyag általános gondozására az Ut. V. fejezetében foglalt határozványok irányadók.

Kiegészítő rendelkezések:

a) A lövegcsövek és ezek alkatrészeinek időszakonkénti alapos tisztogatását rendszerint évenként kétszer, megfelelően kedvező időjárás mellett foganatosítjuk.

E tisztogatást azonban a helyi viszonyokhoz mérten esetleg gyakrabban, hosszantartó kedvezőtlen időjárás megszűntével pedig feltétlenül el kell rendelni.

A lövegcsöveket és azok alkatrészeit minden rongálástól meg kell óvni, miért is a kezelési munkálatoknál erőszak alkalmazását kerüljük.

Ebből kifolyólag nem szabad a gondozási munkálatoknál kemény és élekkkel bíró tárgyakat használni, valamint tilos a csövek kiálló részeit, továbbá a furatot és az éklyukat a kezelési eszközök számára támasztópontul használni.

A tisztogatáshoz csak por- és homokmentes rongyok használhatók.

A csövek, különösen a furat és a zár tisztítására különös gondot kell fordítani.

Fényes fémlapok előállítására irányuló túlságos tisztítást, súrolást és különösen a huzagok megrongálását szigorúan kerülnünk kell.

A cső külseje piszokmentesen tartandó és a szükséghez képest száraz ronggyal megtörleendő.

A furat egyszerű tisztításához elegendő a száraz rongy, melyet a törülkefe körül csavarunk.

Nehezen hozzáférhető alkatrészek tisztítását megfelelően megfaragott és ronggyal körülcsvart fadarabokkal eszközöljük.

A csövek és ezek alkatrészeinek tisztítására semmi szín alatt sem szabad homokot, téglaport, savakat vagy egyéb olyan éles tisztítószeret használni, amely a fémanyagot súrolhatná, vagy vegyileg felbonthatná.

b) Lövés után, vagy hosszantartó raktárolást megelőzően a lövegesöveket és lövegzárat szappanos vízzel igen gondosan meg kell tisztítani. A szappanos vizet úgy készítjük, hogy 1 liter vízben 20 g gyantamentes kenőszappant oldunk fel. Ezután a lövegesőbe egy üres töltényhüvelyt töltünk, a lövegzár lezárjuk, a mérsékelt emelt csőbe kevés szappanos vizet öntünk és a szappanos vízbe mártott töltőt a csőben ide-oda toljuk.

A csőtorkolatot eközben a törlőrúddal ne koptassuk. A vizet mindaddig változtatjuk, míg az a cső mosása után is tiszta marad. Mosás után a csövet vízszintesre állítjuk, a töltényhüvelyt és a lövegzár kivesszük, a töltőürt és éklyukat kimossuk úgy az egész csőfuratot, mint az éklyukat a rongyokba göngyölt törlőkefével szárazra töröljük és végül savmentes vazelinnal, illetve lövegolajjal kissé bekenjük.

A furat és éklyuk egyébkénti tisztításához elegendő kőolajba áztatott rongydarab. Kőolaj alkalmazása után kb. egy óra múlva úgy a furatot, mint az éklyukat szárazra dörzsöljük és utána savmentes vazelinnal, illetve lövegolajjal kissé bekenjük.

Ha a csőben rézlerakódás mutatkozik, — ami a furat vöröses színezetéből vehető észre, — és nem áll módunkban a rézlerakódást réztelenítő lövés útján eltávolítani, akkor a réztelenítést acélfegyverolajjal eszközöljük. E célból a törlőkefére csavart rongyköteget fegyverolajjal bekenjük és azt a furaton áthúzzuk. Vigyázni kell arra, hogy a barázdák mindenütt jól át legyenek dörzsölve olajjal.

A csövet azután 7—10 óráig lövegzár nélkül állni hagyjuk, amíg a furat kék, vagy zöldes színezetet nem kap, ami a rézrészecskék feloldását jelzi, azután a csövet szárazra dörzsöljük. Ha a rézlerakódást még ezután is észleljük, úgy az eljárást megismételjük.

(Különben lásd F—29. utasítást.)

III. FEJEZET.

Anyagpótlás.

4. §. Az anyagpótlás lefolyása.

10. Az alosztályok anyagállományába tartozó és a használat folytán vagy más módon hadihasználatra alkalmatlanná vált, továbbá veszendőbe ment cikkek pótlása a következőképp történik:

a) a honvédelmi minisztertől eszközrendő „I” osztályú anyagigénylés útján, ártérítés nélkül;

b) a központi üzemnél eszközrendő javítások, vagy „T” osztályú anyagigénylés által, térítés ellenében, — illetve „I” osztályú anyagnak a központi üzemben történő javításánál ártérítés nélkül;

c) a vegyesdandárok javítóműhelyében eszközrendő előállítások és javítások által, ártérítés ellenében és végül

d) magáncégeknél történő bevásárlások útján,

11. Az elmúlt évnegyedben veszendőbe ment, valamint hadihasználhatóságukat elveszített „I” és „T” osztályú anyagcikkeket és az elhasznált, valamint a következő évnegyedben szükségessé váló „S” osztályú anyagokat az alosztályok e Függelék 1. sz. melléklete szerinti „Szükségleti kimutatás”-sal minden év december, március, június és szeptember hó 15-ig igénylik az anyagszámadótesttől.

A kimutatások szerkesztésénél arra törekedjünk, hogy a kiselejtezésre kerülő anyagcikk pótlása már az év folyamán előre kiutalásra is kerüljön, azonban arra is ügyeljünk, hogy csak a tényleg szükséges anyagok igényeltessenek és minden felesleges igénylés kerülessék.

A szükségleti kimutatást az „I”, „T” és „S” osztályú anyagokra vonatkozóan külön-külön, 2 példányban szerkesztjük, amelyek közül 1 példányt felterjesztünk, 1 példány az alosztálynál marad.

A polgári kereskedelemben vásárolható anyagok beszerzését a honvédelmi miniszter mindenkor rendeletileg szabályozza. A jelenleg beszerezhető anyagokat e Függelék 9. sz. melléklete tartalmazza.

A szükségleti kimutatásokat mindenkor a rendelkezésre álló összeg nagyságához mérten kell összeállítani. Az igényelt anyag összeértéke a rendelkezésre álló átalány (rész) összegét sohasem lépheti túl. Ennek ellenőrzése az anyagszámadótest szigorú kötelessége.

Az anyagszámadótest a szükségleti kimutatásokat felülvizsgálja és a szükséghez képest helyesbíti (lásd az Ut. 8. és 9. §-át is), az igényelt anyagot pedig, amennyiben módjában van, azonnal kiadatja a kézraktárból*, illetve a 4. pontban foglaltak betartása mellett az „A” készletből.

A negyedévi anyagkiadásokon kívül felvételezéseket — kivéve igazolt sürgősség esetén — el kell kerülni.

A készletek e cserélése az azzal megbízott közegektől rendkívül gondos és lelkiismeretes munkát és nyilvántartást igényel, ezért ezeket a közegeket fentiekben meghatározott időn kívül anyagmozgatásokkal lehetőleg ne terheljük meg.

12. Az anyagszámadótest a beérkezett szükségleti kimutatásokban felsorolt cikkeket anyagosztály szerint rendezi.

Az „I” osztályú anyagokat e Függelék 2. sz. melléklete szerint 2 példányban szerkesztett „Anyagigénylés”-sel negyedévenként — a csapattestparancsnokság útján — a honvédelmi minisztertől igényli.

Az „I” anyagosztályba soroló anyagcikk elvileg csak a hasznavehetetlenné vált cikkek utólagos beszolgáltatása ellenében utaltatnak ki és pedig térítés nélkül (ingyen) (6. és 26. pont). Ha az elhasználásnál stb. valakit mulasztás terhel, úgy a 10. §. szerinti eljárást kell követni.

13. A „T” és a 6. pont utolsóelőtti bekezdésében említett „S” anyagosztályba soroló anyagcikkeket az anyagszámadótest e Függelék 3. sz. melléklete szerint 2 példányban szerkesztett „Anyagigénylés”-sel negyedévenként közvetlenül a központi üzemtől igényli. Ezen anyagot csakis ártérítés ellenében vételezheti fel. (6. pont.)

Az „A” készlethez tartozó azon segéd- és szerkezeti anyagcikkeket, amelyeket romlandóságukra való tekintettel nem tarthatunk készletben, az anyagszámadótest egységfelszerelésenként egy előjegyzésben felsorolva tartsa nyilván, annak részletes feltüntetése mellett, hogy e cikkek szükség esetén mely cégeknél szerezhetők be. A beszerezhetőségről az anyagszámadótest időnként győződjön meg.

* E kézraktárak kellőképpen később kerül szabályozásra.

14. Az „I“, „T“ és „S“ osztályú anyagigényléseknek — a csapattestparancsnokság által gyűjtve — legkésőbb minden év január, április, július és október hó 5-ig kell a honvédelmi minisztériumba, illetve a központi üzemhez beérkezniök. A csapattestparancsnokságok tehát az igényléseket közvetlenül terjesztik fel (küldik meg).

Amennyiben igénylés szüksége nem áll fenn, ezen körülményt a honvédelmi miniszternek, illetve a központi üzemnek be kell jelenteniök. (Üres beadvány.)

15. Az „I“ osztályú cikkek kiadását (elszállítását) az 5. §. tárgyalja.

A központi üzem a „T“ és „S“ osztályú cikkekről szóló igénylés egyik példányát, — melyen a kiszállításra kerülő cikkek mennyiségét és értékét feltünteti, — az anyagszámadótestnek haladéktalanul visszaküldi. Az anyagszámadótest a beérkezett másodpéldányt megtartja, az azon feltüntetett összegeket a központi üzem csekkszámájára 3 napon belül átutalja és erről a központi üzemet értesíti. A központi üzem a feladásra már előre elkészített anyagokat a térítési összeg beérkezése után haladéktalanul kiszállítja.

16. Amennyiben a központi üzem raktárkészlet hiányában az igényelt cikkeknek egyes részeit csak kisebb mennyiségben, vagy egyáltalán nem tudná kiszállítani, — mely körülmény az anyagszámadótesthez visszaküldött anyagigénylés 4. függőleges rovatából kivethető, — úgy a ki nem szállított cikkeket a legközelebbi negyedévi igénylésbe újra felvesszük.

A központi üzem szállítási előjegyzéseket nem eszközölhet.

A központi üzem elsősorban csak az F—23. jelzésű szolg. könyvekben felsorolt anyagokat tárolja, ezért e szolgálati könyvekben fel nem sorolt cikkek és egyéb segéd- és szerkezeti anyagok csak kivételesen és az esetben igényelhetők, ha azoknak az anyagszámadótest által a magáncégeknél való beszerzése különös nehézségekkel jár, vagy pedig beszerzésük a kisebb arányú gazdálkodásban nem látszik célszerűnek.

17. Midőn a negyedévi anyagigénylés a központi üzemtől megérkezik, azokat az anyagokat, amelyeket a kézraktárból vagy az „A“ készletből az alosztályok szükségleti felterjesztései alapján kiadtunk, a beérkezett anyagokból pótoljuk. A többi anyagot — az „A“ készlet előzetes felfrissítése után — az igénylőknek adjuk ki.

Az „A“ készletnek ily módon való megújítása igen fontos ténykedés és az anyagszámadótest parancsnok által ellenőrzendő.

Az anyag leltári nyilvántartására és elszámolására nézve az Ut. VIII. fejezete intézkedik.

A „T“ és „S“ osztályú anyagcikkek elszámolására nézve lásd az Ut. 5/c, 71., 160. és 192. pontjában foglaltakat. E cikkek végleges elszámolása tehát elvileg a G—10. Illetmény Szabályzat VI. fejezet 1. §-a szerinti „Előjegyzés az átalányból beszerzett anyagokról“ című előjegyzésben történik.

Ha oly cikkeket igényeltünk, amelyek leltári nyilvántartás alá tartozó cikk számbeli gyarapodását szolgálják, úgy e cikkek végleges elszámolását az Ut. 70., 160., illetve 192. pontja értelmében az anyagleltárban eszközöljük.

Az anyagleltárnak a főcikkek számszerű nyilvántartására szolgáló része — szükség esetén — a honvédelmi miniszter utasításai szerint egészítendő ki.

18. Azoknak az anyagcikkeknek pótlását, amelyeket honvédelmi miniszteri rendelet alapján nem kell központilag beszerezniük, az anyagszámadótest házilag való előállítás, vagy magáncégeknél történő beszerzés útján eszközöli.

Ilyenkor különös gondot kell fordítanunk arra, hogy az előállított cikk (beszerzett anyag) szigorúan a szerkezeti rajznak, illetve az előírt anyag minőségének megfelelően, amiért a megrendelő anyagilag felelős. Ha a szabályos cikkek előállítása (anya-

gok beszerzése) nem volna kétséget kizáróan lehetséges, úgy azokat inkább a központból szerezzük be.

5. §. Az anyag felvételezése, illetve beszerzése a központi üzem útján.

19. A honvédelmi minisztertől igényelt „I“ osztályú anyagecikk elvileg a központi üzem készletéből kerülnek kiutalásra.

20. A kiutaló rendeletet a központi üzem, annak egy másolatát pedig a vegyesdandár parancsnokság útján az anyagszámadótest kapja.

A központi üzem a kiutaló rendelet alapján az I. osztályú anyagot az Ut. 14. §-ának határozványai szerint szállítja ki.

Az anyagszámadótestek az anyagot szabályszerűen átveszik és a nyugtát — aláírva — a központi üzemnek 3 napon belül visszaküldik.

A nyugta vétele után a központi üzem a hiányként előjegyzett okmányt az előjegyzésből törli.

21. A 20. pontban leírt eljárással azonosan történik a központi üzemtől igényelt „I“ osztályú és egyéb anyagecikk okmányváltása (15. pont).

22. Amennyiben az anyag felvételezése felvételező tiszt (altiszt) által történik, úgy a központi üzem az anyagot elszállítás végett a felvételezőnek adja át. Ez esetben az anyagszámadótest a felvételező tisztet (altisztet) bélyegzővel ellátott írásbeli meghatalmazással lássa el. Az anyagszámadótest által kiadott meghatalmazás nélkül anyag senkinek nem szolgáltatható ki. (Lásd Ut. 14. §-át.)

23. Az „I“ osztályú anyagecikk kiutalása ugyan álladékváltozást rendszerint nem idéz elő, az anyagot a vonatkozó anyagleltárban mégis keresztül kell vezetni. (Régit kiadásba, kiutaltat bevételbe.)

24. Amennyiben az „I“ osztályú anyag kiutalásánál előfordulna, hogy készlet-hiány miatt valamelyik cikk a központi üzem által nem volna kiszállítható, úgy a központi üzem a hiányról a honvédelmi miniszternek jelentést tesz. Az anyagszámadótest pedig a hiányzó cikket továbbra negyedévenként addig igényli, míg a pótlás beérkezik, azonban az újraigénylések alkalmával az igénylés megjegyzés rovatában feltüntetni az igénylés számszerű ismétlését.

25. Anyagecikknek a központi üzembe való beszolgáltatásánál az eljárást az Ut. 14. §-a szabályozza.

26. Az „I“ osztályú anyagecikknek a központi üzemtől való átvételétől számított 4 héten belül a hasznavehetetlen „I“ osztályú anyagecikkeket (okmányokkal együtt) az anyagszámadótestek azon anyagszámadótestnek adják át, amely a helyőrség részére az anyag összegyűjtésével és a szállítás lebonyolításával a vegyesdandár parancsnokság (állomásparancsnokság) által meg lett bízva.

Az okmányon a kiszállított cikkekről szóló ellennyugtával szemben fennálló hiányt „megjegyzés“ alakjában indokolni kell. (Lásd 12. és 63. pontot.)

A szállítást eszközölő anyagszámadótest a hasznavehetetlen cikkeket beszállítja, az okmányokat pedig elküldi a központi üzembe.

A központi üzem a nyugtákat közvetlenül az anyagszámadótestnek küldi vissza.

27. Anyagátadásoknál az okmányok elkészítése az átadó anyagszámadótest feladata.

28. A szállításra felhasznált kincstári csomagoló eszközöket az átadás-átvételi okmányokba mindenkor fel kell venni.

Az anyagcikknek az összes okmányokban való szabályszerű és pontos megnevezésére vonatkozólag a 7. pont határozványait szigorúan be kell tartani.

29. Csak azoknak a hasznavehetetlenné vált „I“ osztályú anyagcikknek kicserélése kérhető a honvédelmi minisztertől, amelyeknek a vegyesdandár javítóműhelyében való javítása is tiltva van. (F—26. ut.)

6. §. A vegyesdandár javítóműhelyében eszkozlendó előállítások, javítások és magáncégeknél való beszerzések.

30. Mindazokat az anyagcikkeket, amelyeket az anyagszámadótest a vegyesdandár javítóműhelyében az előírásoknak teljesen megfelelően előállítani, vagy javítani tud, utóbbinál pótolja, illetve javíttatja. Kivételt képeznek azok a cikkek, amelyek a fennálló szabályok szerint csak a központi üzemben javítandók.

31. A vegyesdandár javítóműhelyében végzett előállítások és javítások (még az „I“ osztályú anyag javítása is) minden esetben az anyagszámadótest átalányát terhelik. (Lásd 4. §-t.)

32. A magáncégeknél történő beszerzéseknél a „Közszállítási szabályzat“ a mértékadó.

A kézibevásárlások lebonyolítására vonatkozó határozványokat a G—10. Illetmény Szabályzat VI. fejezete tartalmazza.

33. A cégek által szabályszerűen kiállított, pénzfelvételt is igazoló s a törvényes illetékekkel ellátott számlát az anyagszámadótest a G—10. VI. fejezethez tartozó I. sz. függelék szerint kezeli.

34. Az anyagbeszerzés e módjánál szigorúan kell ügyelni arra, hogy az előállított vagy beszállított cikkek pontosan a szerkezeti rajznak megfelelően, mintaszerűen és jó minőségben legyenek elkészítve. (18. pont.) Kétes esetekben az anyagszámadótest jogosult anyagpróbákat a központi üzemnek véleményezés végett beküldeni.

7. §. Eljárás az anyagcikk átvétele vagy elszállítása alkalmával.

35. Anyagcikk átvétele, illetve elszállítása alkalmával követendő eljárásra az Ut. 14. §-a és az Ut.-hoz tartozó 3. sz. melléklet tartalmaz határozványokat.

36. Minden „T“ és „S“ osztályú anyag igénylésével egyidejűleg az igényelt anyag elcsomagolásához szükséges edényeket, tartályokat stb. is mindig küldjük be az érintett intézetnek.

Az igénylésben mindenkor értesíteni kell az érdekelt intézetet, hogy az anyag elcsomagolásához milyen (hány drb.) edényt, tartályt stb. küldöttünk be és egyben tudasunk ezek elküldésére vonatkozó adatokat is (feladás ideje, postán, vasúton, fuvarlevél száma stb.).

Az üres tartályok, edények, stb. szállítmányát (csomagját) lássuk el csomagolási jeggyel is. Erre a csomagolási jegyre — annak előírtas kitöltésén kívül — mindenkor vezessük rá az igénylés, átirat számát is.

37. Katonai feladó által küldött anyagküldeményekkel beérkező málházó eszközöket anyagküldeményekkel, vagy üresen, a kiszállítást eszkozlő intézetnek — okmányváltás ellenében — vissza kell küldeni.

Ezekre a csomagoló eszközökre kellő gondot fordítsunk, mert beszerzésük tetemes költséget emészt fel.

IV. FEJEZET.

Javítások.

8. §. Megrongált anyag helyreállítása.

38. Az alosztályoknál a használat folytán vagy más módon megrongált, valamint az anyagszemplék alkalmával javítást igénylőnek talált anyagot a lehetőséghez képest azonnal javításba vesszük. Az F—26. jelzésű szolgálati könyv részletes határozványokat tartalmaz arra nézve, hogy mely helyreállítási munkákat hol kell végezni.*

39. Helyreállítások eszközölhetők:

a) az alosztálynál, annak — a vegyesdandár javítóműhelyében már előzőleg kiképzett — mesteremberei által, az előírt alosztályszerszámokkal, az alosztályparancsnok felügyelete mellett és a szükséghez képest a műmester közreműködésével.

Ezek a helyreállítási munkák azonban csak csekélyebb mérvű javításokra szorítkoznak, úgymint meglazult vagy veszendőbe ment csavarok, anyák, szegecsek és szögek meghúzása, vagy pótlására, a csövön és lövegzáron előforduló csekélyebb fémfeltüremlések simítására, kevésbé elgörbült lövegtalp-, mozdony- és félkocsirészek kiegyenesítésére, — amennyiben azok leszerelése nem válik szükségessé, új rudak beillesztésére, a festés javítására és megújítására, a hőrneműek és szerszámzat kisebb javítására stb.,

b) a vegyedandár javítóműhelyében,

c) a központi üzemenél.

40. Minden, a csapat által el nem végezhető helyreállítás végrehajtását, az alosztályok e Függelék 4. sz. melléklete szerinti „Javítási kimutatás“-sal, lehetőleg a 4. §-ban megadott határidőben, az anyagszamadótesttől igénylik.

Sürgős esetekben és ha a kiképzés ezt megköveteli, a javítási kimutatás bármikor beterjeszthető.

A javítási kimutatásokat 2 példányban (átnyomópapírral) kell szerkeszteni és pedig külön a vegyesdandár javítóműhelyében és külön a központi üzemen végzendő helyreállítások végrehajtására.

Egy példányt fel kell terjeszteni, egy példány pedig az alosztálynál marad.

41. Az anyagszamadó a beérkezett javítási kimutatásokat felülvizsgálja és azokról e Függelék 5. sz. melléklete szerinti „Javítási igénylés“-t szerkeszt, és pedig külön a vegyesdandár javítóműhelye és külön a központi üzem részére, és ezeket a csapattestparancsnokságnak beküldi, mely utóbbi az igényléseket gyűjtve — minden év január, április, július és október hó 15-ig — az említett intézeteknek elküldi.

42. A vegyesdandár javítóműhelye, illetve a központi üzem átirattal (esetleg távbeszélőn) értesíti a csapattesteket (anyagszamadótesteket), hogy a javítandó anyagot milyen sorrendben és mikorra kell javítás végett beszállítani.

Ezek alapján a csapattest (anyagszamadótest) intézkedik a beszállítás végrehajtására.

* Az F—26. jelzésű szolgálati könyv új kiadásáig egyrészt a régi könyvet értelemszerűen alkalmazzuk, másrészt a fennálló rendeletek szerint járunk el.

43. Ha lövegeknek (aknavetőknek) a vegyesdandár javítóműhelyében eszköz-
lendő javításáról van szó, akkor minden javítási kimutatáshoz és igényléshez 1 drb, e
Függelék 6. sz. melléklete szerinti „Megvizsgálási lelet”-et csatolunk. E megvizsgálási
leletbe felvesszük a lövegnek minden javításra, cserélésre, pótlásra stb. szoruló leg-
csekélyebb alkatrészét is.

Ha a lövegek (aknavetők) javítása csak a központi üzemben lehetséges, úgy a
löveg beszállításához — a megvizsgálási leletnek 2 példányban való csatolása mellett —
szolgálati úton a honvédelmi miniszter előzetes hozzájárulását kell kikérni. (Lásd
40. pont 2. bekezdését és 63. d) pontot is.)

44. A javításra kerülő lövegekkel (aknavetőkkel) az F—23. jelzésű szolgálati
könyvben előírt felszerelési cikkeket is be kell szállítanunk.

45. Hasonló az eljárás a javításra szoruló optikai és finommechanikai műszerek
javításánál, de azzal az eltéréssel, hogy azok javítására csak a központi üzem hivatott
és hogy a honvédelmi miniszterium előzetes hozzájárulását kikérni nem kell. A javítási
kimutatásokat, illetve javítási igényléseket a többi tüzérszármazékigényléstől elkülönítve
kell szerkeszteni.

46. A műszerek beküldése esetén a hiányokról e Függelék 7. sz. melléklete
szerinti „Tényálladási jegyzőkönyv”-et kell szerkeszteni és azt a javítási kimutatás,
illetve igényléshez csatolni.

47. A műszereket mindenkor a részükre előírt tokban szállítjuk, tekintet nélkül
arra, hogy a tok javításra szorul-e vagy sem.

Ha valamely műszer rendszeresített tokja nélkül érkezik be javításra, akkor a
központi üzem erről értesíti az illetékes anyagszámadótestet, a mulasztás sürgős pótlása
végett. A hiányzó tok beküldésének költségét a mulasztó viseli.

48. Különös gondot fordítsunk arra, hogy a szög távcsöveknél szereplő egyes
részek mindenkor ugyanazon távcsőnél maradjanak és azokat ne cseréljük össze más
szög távcsövek hasonló részeivel. Egy szög távcsőhöz tartozó közbenső rész és csöves
delejtű a távcsővel egybe van szabályozva és ezért valamennyi rész egyazon nyilván-
tartási számmal van ellátva. Ha ezen egyyüvértartozásra nem fordítunk kellő gondot,
úgy a műszert nem bírjuk helyesen tájolni, illetve a méréseknél hibákat fogunk észlelni.
Általában kerüljük minden műszernél a hasonló részek felcserélését.

49. Optikai cikkek javítása a csapatnál nincs megengedve. Csupán a külső felü-

Műszerek javítása végett való beszállítása.

A H.M. Ur 1935. évi december hó 19-én kelt rendeletére:

A G-54. jelz. Utasítás II. függelék IV. fejezet 8. §-ának az optikai és
finom mechanikai műszerek javítására vonatkozó részéhez — mihez tartás vé-
gett — még a következőket közlöm:

a/ A műszerek javításra való beküldését az l. ejm. I. szakaszparancs-
nokság, Budapest IX. Timót-utca 6. sz. alatti telepére mindenkor a tüzérségi
és optikai átalányt kezelő számadótestparancsnokságok eszközlik.

b/ A fent idézett utasításban előírt határidőt az illetékes szá-
madótestek saját érdekükben tartásuk be, mert a határidő elmulasztása esetén
a beérkezett műszer csak a következő évnegyedben kerülhet javításra.

Ezt a rendeletet másolatban az idézett §-hoz kell csatolni.

/:M. kir. bpesti l. honv. vddpség 3. sz. vddparnoki parancs 9. pontja, -1936. I/18:

Okmányváltás stb. a 4. és 5. §-ban előírt módozatokhoz hasonlóan, az igénylés azonban az anyagszámadótesthez nem kerül vissza.

54. Sürgetések elkerülése végett minden intézet a hozzá javítás végett beküldött anyag megérkezését és a kijavítás várható időpontját az érdekeltekkel közli és a javítás megtörténte után azokat a tényleges kiszállításról értesíti.

55. A javítási költségek — ha a javítás nem „I” osztályú anygcikkekben történik — az átalányt terhelik. (Lásd 6. és 12. pontot.) „I” osztályú anygcikkeknek a vegyesdandár javítóműhelyében eszközölt javítását azonban szintén az átalányból kell fedezni. (31. pont.)

V. FEJEZET.

A beszerzés, karbantartás és felújításra szolgáló átalány.

9. §. Az átalánygazdálkodás.

56. Az átalánygazdálkodás fogalmát a G—10. Illetmény Szabályzat VI. fejezet 1. §-a határozza meg.

Ehhez a gazdálkodáshoz a G—10. VI. fejezete a tűzészeti és optikai átalányt rendszeresíti. Ez az átalány a honvédelmi miniszter által, az anyag tényleges állapotának megfelelően, annak bizonyos esetekben való kisebb vagy nagyobb elhasználódásához képest, csökkenthető vagy felemelhető.

Az átalány rendeltetése, kiszabata, felvételi módozata, kezelése és elszámolása, rendelkezési joga, továbbá igénylése és kiutalása a G—10. VI. fejezet, illetve az ahhoz tartozó I. és II. sz. függelék határozványaiából vehető ki.

57. Az átalány az egyes anygcikkek elhasználódásához mérten úgy van megállapítva, hogy az egyes cikkeknek a rendes használat mellett beálló hadihasználatra való alkalmatlansága időpontjáig az új cikk a felvett átalányrészletekből beszerezhető lesz. Okszerű gazdálkodás, az anyag megfelelő kimélése és kellő gondozása által, az egyes cikkek használati időtartama az átlagos használati időn túl is meghosszabbítható.

Az átalány terhére pótlendő és karbantartandó anyagot állandóan a kellőálladék szerinti mennyiségben és teljes hadihasználati állapotban kell tartani. (Lásd 5. pontot.)

Hadihasználatra alkalmatlanná vált anyagot el kell távolítani és hadihasználatra alkalmas anyaggal pótolni.

58. Az átalány kiszabásának módja, valamint az anyagelhasználódásnak időhöz kötöttsége az anyagszámadótestet évekre előregondoló tervszerű anyagpótló munkára készíti.

A szükséges tervszerűség mellett az okszerű gazdálkodásnak az alapelve az, hogy az átalányból pótlendő anygcikkeket a használhatóság végső határáig tartsuk fenn.

Különben lásd az Ut. 91. pontjában foglaltakat.

Az „I” osztályú anyag pótlása és helyreállítására az átalány nem szolgál. A kivételt a 31. pont mutatja.

59. Rendes körülmények között az átalánynál a folyó kiadások fedezése után maradvány fog mutatkozni, amelyet állandóan legalább is oly összegben tartsunk fenn, hogy abból a szükség esetére biztosítandó segéd- és szerkezeti („S” osztályú) anyagokat azonnal beszerezhessük. (13. pont.)

60. Ha a honvédelmi miniszter az anyagszámadótesttől nagyobb mennyiségű anyagot szállíttat el, úgy annak szállítási költségéről külön gondoskodik.

61. Az átalányt az anyagszámadótest az alárendelt alosztályokra eső hányadokban tartja nyilván.

Az alosztályok a részükre megállapított (de a gazdasági hivatal által kezelt) átalányhányadról vezetett nyilvántartásukat időszakonként az anyagszámadótest gazdasági hivatalánál egyeztetik.

Az anyagszámadótest különben a rendes ¼ évi igénylések beterjesztése előtt az alosztályokat átalányhányaduk összegéről értesíti.

VI. FEJEZET.

Kártérítés.

10. §. Eljárás megsérült, elveszett, vagy eltulajdonított cikkekkel.

62. Károk esetén követendő eljárásra — a „T“ és „S“ osztályú anyagokra nézve — a G—36. utasítás határozványai mérvadóak.

Ugyanezek érvényesek az „I“ osztályú anyagokra is, azonban az alábbi különleges határozványok figyelembevétele mellett.

63. Különleges határozványok az „I“ osztályú anyagra:

a) Kisebb károknál, amelyek keletkezéséért senkit felelősség nem terhel és a kárérték a 100 pengőt nem haladja túl, a G—36. utasítás 11. §-ának 3. bekezdésében foglaltak alapján e Függelék 7. sz. melléklete szerinti „Tényálladáki jegyzőkönyv“ felvétele elegendő.

E tényálladáki jegyzőkönyveket az anyagszámadótestek negyedévenként, és pedig október, január, április és július hó 15-ig, e Függelék 8. sz. melléklete szerinti, 2 példányban szerkesztendő „Kimutatás“-sal a vegyesdandár parancsnoksághoz terjesztik fel.

A vegyesdandár parancsnokságok a negyedévenként hozzájuk beérkezett iratok alapján határoznak afelett, hogy a kárt tényleg a kincstár viselje-e, vagy pedig a kártérítési eljárás megindíttassék s a határozatról — fentemlitett kimutatás másodpéldányán — az anyagszámadótesteket értesítik.

b) Az a) pont alá nem tartozó károkat (100 pengőn felüli, továbbá ha a kár okozásáért valakit felelősség terhel) azok felfedezése után azonnal kell végleges elintézés alá vonni. (G—36. utasítás.)

c) Az anyagszámadótestek a pótlandó vagy javítandó anyagot a kár felderítését követő legközelebbi anyagigénylésbe, illetve javítási igénylésbe veszik fel.

Az igénylésbe (kivéve azon javításokat, melyek a vegyesdandár javítóműhelyében eszközöltetnek) a kárösszeg megtérítése iránt tett intézkedés lényegét — a vonatkozó rendelet (saját ügyszer) számára való hivatkozás mellett — röviden be kell vezetni.

Ezek szerint a káresetek folytán előálló pótlások, illetve javítások igénylése és foganatosítása a káresetek végleges lebonyolításától függetlenül történik.

d) Ha lövegeket (aknavetőket) — javítási célból — központi üzemhez kell beszállítani, akkor ehhez a 43. pont szerint a honvédelmi miniszter előzetes hozzájárulását kell kikérni. A vonatkozó felterjesztésben a hiányok keletkezésének okára és a felelősségre is részletesen ki kell térni, melynek alapján a vegyesdandár parancsnokság, illetve a honvédelmi miniszter az esetleges kártérítési eljárásra vonatkozólag befolyását érvényesíti.

VII. FEJEZET.

Egyéb határozványok.**11. §. A tüzér csapatokhoz beosztott tüzér szertári tisztviselők (gyakornokok) kötelessége és felelőssége.**

64. A tüzér szertári tisztviselő (gyakornok) a tüzéryanagra nézve a csapattest parancsnok műszaki szakelődője. Különleges szakképzettsége folytán hivatott a csapatok tüzérségi anyagán minden javítást — az F—26. jelzésű szolgálati könyv értelmében — a rendszeresített szakmunkásokkal, mesteremberekkel eszközölni.

65. A tüzér szertári tisztviselő (gyakornok) minden fontos, valamint azokat a munkákat, amelyeket a rendelkezésre álló mesteremberek végrehajtani nem tudnak, személyesen köteles elvégezni.

Ha az anyagkezelésről munkajelentéseket, vagy hasonló kimutatásokat kell szerkesztetni, úgy a műhelymunkákra vonatkozó adatokat a tüzér szertári tisztviselő állítja össze.

66. A tüzér szertári tisztviselőnek (gyakornoknak) különös gondot kell fordítania arra, hogy a lövegek állandó harcész állapotban legyenek. Éles lövészet előtt a lövegyanyagot átvizsgálja, az optikai és irányzó eszközöket ellenőrzi, ha szükséges: szabályozza, a lövegvizsgálati jegyzőkönyvet elkészíti. (F—24. a.)

67. Minden éles lövészetnél feltétlenül jelen lenni tartozik.

A lövegeknek a lövészet alatti működéséről és a gyakorlat alkalmával előjegyzett rendellenességekről az anyagszámadótest útján a csapattest parancsnoknak jelentést tesz.

A rongált optikai anyagcikkék és irányzóeszközökről szerkesztett tényálladáki jegyzőkönyvet felülvizsgálja és aláírja, megállapítja hogy a sérülésekért kit terhel a felelősség.

A tüzér műmestereket műszakilag továbbképzzi, a csapattestnél levő műszaki mesterembereket szakszerűen oktatja és munkájukat szakszerűség szempontjából ellenőrzi. A munkálatok szakszerű és előírásos elvégzéséért felelős.

A tüzér szertári tisztviselő (gyakornok) úgy a munkálatoknál, mint a szerelésnél, a balesetek, tűzveszély és robbanások elkerülésére fennálló utasítások szigorú betartásáért felelős.

A tüzér szertári tisztviselő (gyakornok) hiányában ennek kötelmei a tüzér műmesteri tanfolyamot végzett tüzér műmesterre háramlanak.

12. §. A tüzér csapatoknál beosztott tüzér műmesterek (tüzér műszaki tisztsek) kötelessége.

68. A tüzér műmester (tüzér műszaki tiszt) az alosztályparancsnoknak van alárendelve, azonban műszaki szempontból a tüzér szertári tisztviselőhöz van utalva.

A tüzér műmesterek (tüzér műszaki tisztsek) kötelessége az alosztályoknál mindennemű kisebb javítási munkálat önálló elvégzése (F—26. ut.). — Nagyobb javítási munkálatoknál a tisztviselő irányít. — A hivatásukból folyó rendszeres munkán kívül a műhelyekben és raktárakban a munkák vezetésével és felügyeletével is megbízhatók.

Az anyag időszakai műszaki megvizsgálásánál segédkeznek, annak szerkezetét behatóan megvizsgálják és esetleges javításra vagy kicserélésre javaslatot tesznek.

69. Az alosztály minden ki-, illetve bevonulása után felülvizsgálják a löveganyagot s az eredményről az ütegparancsnoknak és a tüzér szertári tisztviselőnek jelentést tesznek.

A kapott szakkiképzés folytán ők is felelősek azért, hogy az alosztály anyaga mindenkor szakszerű kezelésben és a lövegek állandó harcképes állapotban legyenek.

A tisztviselő távollétében, annak helyettesítésével megbízhatók.

13. §. Mesteremberek kiképzése.

70. A tüzeranyagok teljes használható állapotban való fenntartása a helyes gondozáson kívül megköveteli, hogy a felmerülő hiányosságok és sérülések minél gyorsabban és mindenkor teljes szakszerűséggel hozassanak helyre. Ezért a szükséges helyreállítási munkálatokat a megfelelően kiképzett és teljesen jártas mesteremberekkel kell végeztetni.

71. A csapatnál szervezetszerűleg beosztott fegyvermestereket, kovács, lakatos, bognár, nyerges és szijgyártó mesterembereket elvileg a csapatnál alkalmazzuk.

Megszaporodott és sürgős munkák alkalmával az előbb említett mesterembereknek szükséges számban a vegyesdandár javítóműhelyébe való ideiglenes vezénylest a vegyesdandár javítóműhelye a vegyesdandár parancsnokságtól kérheti.

72. Hogy a csapatoknál mindenkor kiképzett lakatos, kovács, bognár és nyerges mesteremberek rendelkezésre álljanak, a téli hónapokban a vegyesdandár javítóműhelyénél — a csapatparancsnokok javaslata alapján — a vegyesdandár parancsnokság mesteremberi tanfolyamot állíthat fel.

A tanfolyam tartama legalább 2—3 hónap.

73. A műmesterek, mesteremberek stb. jutalomdíjban való részesítése tilos.

VIII. FEJEZET.

Az anyaggazdálkodásban javaslattételre hivatott külön szervek.

14. §. A tüzér anyaggazdasági bizottság szervezete és tanácskozása.

74. A tüzerügyi és optikai anyaggal, valamint a lőszerrel való gazdálkodással kapcsolatos javaslatok megtételére — az Utasítás 29. §-a szerinti terjedelemben — minden vegyesdandárnál a tüzér anyaggazdasági bizottság hivatott.

E bizottság elnevezése:

„M. kir. . . . honvéd vegyesdandár tüzér anyaggazdasági bizottság.“

A 2. vegyesdandárnál 2 tüzér anyaggazdasági bizottság van, a második elnevezése: „M. kir. önálló ütegek tüzér anyaggazdasági bizottsága.“

75. A tüzér anyaggazdasági bizottság szervezete:

a) Elnök: a vegyesdandár tüzérparancsnoka. (Esetleges eltéréseket a honvédelmi miniszter rendeletileg szabályozza.)

b) Tagok: a vegyesdandár parancsnokság anyagi alosztályának vezetője, az elnök által kijelölt egy-egy (lehetőleg helybeli) tüzér anyagszámadótest- és alosztályparancsnok, továbbá az elnök állomáshelyén levő csapatoktól egy-egy gyalogsági és lovasági anyagszámadótest- és alosztályparancsnok. Utóbbiakat az elnök javaslata alapján a vegyesdandár parancsnokság jelöli ki. A vegyesdandár parancsnokság és az elnök által kijelölt tagok megbízatása elvileg 2 évre szól.

c) Előadó: a vegyesdandár parancsnokság anyagi alosztályába beosztott fegyver és lőszerügyi tiszt.

Az elnök, a tagok és az előadó helyettesítésére a szervezetszerfi helyettesek hivatottak.

76. Az önálló ütegek tüzér anyaggazdasági bizottságának szervezete a többi tüzér anyaggazdasági bizottságétól csak a tagok számában tér el.

Tagok: a vegyesdandár parancsnokság anyagi alosztályának vezetője, minden önálló ütegtől az ütegparancsnok.

77. Az Utasítás 239. pontjában felsorolt ügyeket a tüzér anyaggazdasági bizottságnak tanácskozás útján kell letárgyalni és annak alapján javaslatot tenni.

Ehhez a tanácskozáshoz az elnök csak az érdekelt tagokat hívja meg.

Költségkímélés szempontjából az elnök az anyaggazdasági bizottság tanácskozásait lehetőleg oly időpontokra határozza meg, amikor az esetleg külállomáson levő tag stb. amúgyis az anyaggazdasági bizottság elnökének székhelyére jön.

Ezekhez a tanácskozásokhoz az előadó a tanácskozás anyagát előkészíti s köteles a bizottsággal a vonatkozó felsőbb intézkedéseket (rendeleteket) is ismertetni.

A tanácskozásokról állandó (bekötött) és tárgymutatóval ellátott „Jegyzőkönyv“-et vezetünk, amelyben a tanácskozás tárgya és eredménye kifejezésre jut. A jegyzőkönyvet az előadó vezeti s a tanácskozás befejezte után az elnök, a jelenlevő tagok és az előadó aláírják.

Egyébként a bizottság összes tagjainak jogában áll a jegyzőkönyvbe bármikor betekinteni.

78. A tanácskozás tárgyában — a tagok véleményének meghallgatása és mérlegelése után — az elnök dönt.

2. sz. melléklet
 az II. sz. Függelék 4. §-ához.

Az anyagszámadótest fejbélyegzője.

.....szám.

„I“ osztályú anyagigénylés

az 19..... év negyedre.

Mennyiség	Csoport (egységfel- szerelés) rovatszama	Nevezetesen	A károszeg megtérítése iránt tett intézkedés lényege. — Rende- let (ügyirat) száma	Megjegyzés
				2 Izben igényeltem! Kiszállítandó: (anyagszámadó- test, állomás)

Kelt 19..... évi hó n.

.....
 anyagszámadótest pk.

A

.....
 anyagszámadó.

m. kir.

Az anyagszámadótest fejbélyegzője.

3. sz. melléklet

a II. sz. Függelék 4. §-ához.

.....szám.

„T“ („S“) osztályú anyagigénylés

az 19..... évnegyedre.

Mennyiség	Csoport(egységfelszerelés) rovat-száma	Nevezetesen	Kiszállításra kerül*)	Egyeégár *)		Összesen *)		Megjegyzés
				P	f	P	f	
								Kiszállítandó: (anyag-számadótest, állomás)
Összesen :								

Kelt 19..... évi hón.

.....
anyagszámadótest pk......
anyagszámadó.

A

m. kir.

*) A központi tüzem tölti ki.

..... szám.

Javítási kimutatás az alább megnevezett tűzéranyagcikkekről.

Folyó- szám	Mennyi- ség	Csoport (egységfel- szerelés) rovatszám	A javítandó cikkek megnevezése	Anyagosztály	Az eszközendő javítás mérvé	Javítandó mely műhelyben (üzemben)	A kárösszeg megtérítése iránt tett intézkedés lé- nyege. — Rendelet (ügy- irat) száma. *)

Kelt 19..... évi hó n.

.....
alosztály pk.

A

.....
anyaggyőzőtisztt.

m. kir.

*) E rovatot csak a központi üzemben helyreállítandó „I” osztályú anyagcikkeknél kell kitölteni.

5. sz. melléklet
a II. sz. Függelék 8. §-ához.

Az anyagszámadótest fejbélyegzője.

..... szám.

Javítási igénylés

az alábbi, a vdd. javítóműhelyében (központi üzemben)
végrehajtandó helyreállítási munkákról.

Állomáshely	A javítást igénylő cikkek			A sérülés, hasznavehetetlenség közelebbi megjelölése és oka	A kárösszeg megtérítése iránt tett intézkedés lényege. — Rendelet (ügyirat)száma*)	Megjegyzés
	menyisége	csoport (egységfelszerelés) rovatszama	megnevezése			

Csatolvadb megvizsgálási lelet.

Kelt 19.....évihón.

.....
anyagszámadótest pk.

A

.....
anyagszámadó.

m. kir.

*) E rovatot csak a központi üzemben helyreállítandó „I” oszt. anyagcikkeknél kell kitölteni.

Az anyagszámadótest fejbélyegzője.

6. sz. melléklet
a II. sz. Függelék 8. §-ához.

H. M. 8/a. 19. sz. rendelete alapján.

Megvizsgálási lelet

a m. kir. honv. tü. oszt. pkh-től leszállított számú
..... cm M kijavítási munkálatairól.

Rajz Ábra	Nevezetesen	A megvizsgálásnál talált			Anyagosztály	Érték				A javítást igazolja
		javítandó	cserélendő	pótlendő		egyenként		összesen		
						P	f	P	f	
szám		alkatrészek								

Kelt 19. évi hó. n.

.....
anyagszámadótest pk......
tü. szertári tisztviselő.

Tényálladási jegyzőkönyv.

Felvétetett.....19.....évi..... hó..... n a..... gyártási
 számú..... megrongálódása tárgyában.

N. N. tüzér az igazság megmondására történt figyelmeztetés után előadja
, minek következtében.....
eltörött. Az esetet.....-nak azonnal jelentettem.

N. N. tüzér.

Az esetről jelenvolt szakaszparancsnok szerint nevezett tüzért mulasztás nem terheli.

.....
 űtegparancsnok.

N. N. főhadnagy.

Vélemény.

Az..... következtében
 hasznavehetetlen, ujjal pótlendő. A rongáltság az előadottak szerint állhatott elő.

.....
 tti. szert. tisztviselő

.....
 mű. tiszthelyettes

Az anyagszámadótest fejbélyegzője.

8. sz. melléklet

a II. sz. Függelék 10. §-ához.

.....sz.

Kimutatás

a m. kir. honvéd tüzérosztály pkh-nél 19.... év
 negyedében megrongálódott 100 pengő értéken aluli
 tüzérananyagról.

N é v	Az anyagcikk		A vegyesdandár parancsnokság határozata*)	Megjegyzés	Mellék- letek száma
	megnevezése, csoport (egység- felszerelés) rovatszama	hiányos- sága			
1	2	3	4	5	6
N. N. tűzér					
N. N. szakaszvezető					
stb.					

Kelt 19.... évi hó n.

.....
anyagszámadótest pk.

A

m. kir.

*) A vegyesdandár parancsnokság túlti ki.

Kimutatás

a polgári kereskedelemben beszerezhető anyagcikkekről.

Saruval 118 cm. hosszú szurok	fáklya
víz	festék
tisztító	gyapot
színes	iron
finomított	kőolaj
finom kender	kóc
kulccsal önzáró	lakat
finomított repce	olaj
csomagoló	papír
író	"
rajz	"
szalma	"
fehér	rongy
fekete	tinta
színes	"
.....	tus
5 mm. vastag	zsineg

Ezekon kívül minden oly anyagoikk, amely a «Felszerelő utasítás»-ban nem szerepel, de használata meg van engedve.

ZMNE

Egyetemi Központi Könyvtár

84715616

